

14. DERS

İŞVERENİN İSG ORGANİZASYONLARINI YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ ZORUNLUDUR.

BUNLAR; iş sağlığı ve güvenliği kurulu, iş yeri sağlık ve güvenlik birimleri ve ortak sağlık ve güvenlik birimleri, iş yeri hekimi, iş güvenliği uzmanlarını ifade eder demiştik.

DEVAM EDİYORUZ.....

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI

İşverenin İSG organizasyonlarını yapma yükümlülüğü kapsamında; mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren, çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir. İş güvenliği uzmanı, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya teknik elemanı (Teknik eleman: Teknik öğretmenler, üniversitelerin fen veya fen-edebiyat fakültelerinin fizik veya kimya bölümleri mezunları ile üniversitelerin meslek yüksekokullarının iş sağlığı ve güvenliği programı mezunları) ifade eder.

İş güvenliği uzmanları; genel olarak rehberlik etme, risk değerlendirmesi yapma, çalışma ortamını gözetleme, eğitimleri sağlama ve bilgilendirme ve ilgili kuruluşlarla iş birliği yapma konularında görevlidir. İş güvenliği uzmanları, 10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde çalışan başına yılda en az 60 dakika görevlerini yerine getirmek için görev yaparlar. Buna karşın diğer iş yerlerinden az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 10 dakika; tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 15 dakika; çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 20 dakika görev yaparlar. Az tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan iş yerlerinde her 1000 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı; tehlikeli sınıfta yer alan 750 ve daha fazla çalışanı olan iş yerlerinde her 750 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı; çok tehlikeli sınıfta yer alan 500 ve daha fazla çalışanı olan iş yerlerinde her 500 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir. Çalışan sayısının bu sayıların tam katlarından fazla olması durumunda, geriye kalan çalışan sayısı göz önünde bulundurularak yukarıda belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar iş güvenliği uzmanı ek olarak görevlendirilir. İş güvenliği uzmanları sözleşmede belirtilen süre kadar iş

yerinde hizmet sunar. Birden fazla iş yeri ile kısmi süreli iş sözleşmesi yapıldığı takdirde, bu iş yerleri arasında yolda geçen süreler haftalık kanuni çalışma süresinden düşülür.

İŞ YERİ HEKİMİ

İşverenler, alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, işçilerin ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla iş yerindeki işçi sayısı, iş yerinin niteliği ve işin tehlike sınıf ve derecesine göre bir veya birden fazla iş yeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personelini görevlendirmekle yükümlüdür. İş yeri hekimlerinin görevlendirilmesinde sözleşmede belirtilen süre kadar iş yerinde hizmet sunulur. Birden fazla iş yeri ile kısmi süreli iş sözleşmesi yapıldığı takdirde, bu iş yerleri arasında yolda geçen süreler haftalık kanuni çalışma süresinden düşülür. İş yeri hekimi olarak görevlendirilecek hekimler, bu yönetmelikte belirtilen işyeri hekimliği belgesine sahip olmak zorundadır (Yön. m. 13). İşveren ile iş hekimi arasındaki ilişki bir iş sözleşmesine dayandığından, iş hekimi işçi statüsündedir. Aynı zamanda, işveren vekili niteliği de taşırlar. İş yeri hekimlerinin nitelikleri, görev, yetki ve yükümlülükleri ile çalışma usul ve esasları yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

İŞ YERİ HEKİMİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI İLE İLGİLİ ORTAK HÜKÜMLER

İş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür. Mesleki bağımsızlığın sonuçları hiçbir şekilde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilenlerin aleyhine kullanılamaz ve yapılan sözleşmelere mesleki anlamda bağımsız çalışmayı kısıtlayabilecek şartlar konulamaz. İş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, görevlendirildikleri iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene yazılı olarak bildirir. Bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususu Bakanlığın yetkili birimine bildirir. Hizmet sunan kuruluşlar ile iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları işverene karşı sorumludur. Çalışanın ölümü veya maluliyetiyle sonuçlanacak şekilde vücut bütünlüğünün bozulmasına neden olan iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde, ihmali tespit edilen iş yeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır. Belirlenen çalışma süresi nedeniyle iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda işveren, iş yeri sağlık ve güvenlik birimi

kurar. Bu durumda, çalışanların tabi olduğu kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla 4857 sayılı İş Kanunu'na göre belirlenen haftalık çalışma süresi dikkate alınır. Kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan iş yeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personel, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilir.

SAĞLIK GÖZETİMİNİ YAPTIRMA

İşverenin İSG organizasyonlarını yapma yükümlülüğü kapsamında; İşveren, çalışanların iş yerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar. Ayrıca, aşağıdaki hâllerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:

- İşe girişlerinde
- İş değişikliğinde
- İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde
- İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz. Bu kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları, iş yeri sağlık ve güvenlik biriminde veya hizmet alınan ortak sağlık ve güvenlik biriminde görevli olan iş yeri hekiminden alınır.

Raporlara itirazlar, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen hakem hastanelere yapılır; verilen kararlar kesindir. Sağlık gözetiminden doğan maliyet ve bu gözetimden kaynaklı her türlü ek maliyet işverence karşılanır, çalışana yansıtılamaz.

İŞÇİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

İSGK'nın 4. maddesine göre işçiler, iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler. Bu borç, itaat borcunun bir parçasıdır. Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdürler. Çalışanların, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

- İş yerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak; bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek
- Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak
- İş yerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek
- Teftişe yetkili makam tarafından iş yerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak
- Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı iş yerlerinde ise, işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul, acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir. Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır. İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, tabi oldukları kanun hükümlerine göre iş sözleşmelerini feshedebilir. Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesi ile çalışan kamu personeli, bu maddeye göre çalışmadığı dönemde fiilen çalışmış sayılır. İş yerinde işin durdurulması hâlinde, işçiye çalışmaktan kaçınma sağlayan bu madde hükmü uygulanmaz.

TEŞEKKÜRLER